

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1988-1989

18 JANVIER 1989

PROPOSITION DE LOI

**relative à l'application des articles
350, 351, 352, 353 et 383 du Code pénal**

(Déposée par Mme Spaak)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La déclaration gouvernementale reprend au titre du chapitre intitulé « Les problèmes éthiques », l'engagement suivant :

« Il appartiendra au Parlement d'examiner une éventuelle modification des articles 348 à 353 du Code pénal et ce dans le respect de la liberté de conscience de chacun.

Les groupes de la majorité se concerteront sur ce sujet jusqu'à la fin de cette année. Cette période de réserve est liée au fait que le Gouvernement mandatera le Ministre de la Justice pour qu'il prenne les initiatives nécessaires afin de créer le climat indispensable à un débat sérieux. »

Sans que les Chambres aient eu à connaître les termes du mandat confié au Ministre de la Justice ni qu'elles aient pu contrôler l'exécution donnée à ce mandat, il leur appartient d'apprécier, ainsi que le souligne la déclaration gouvernementale, l'opportunité de modifier les articles du Code pénal qui règlent la qualification pénale de l'avortement.

A l'approche de la fin de « la période de réserve » mentionnée dans la déclaration gouvernementale, il apparaît qu'aucune initiative particulière n'ait été prise, soit émanant du Ministre de la Justice, soit à

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1988-1989

18 JANUARI 1989

WETSVOORSTEL

**betreffende de toepassing van de
artikelen 350, 351, 352, 353 en 383 van
het Strafwetboek**

(Ingediend door mevrouw Spaak)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In het regeerakkoord is, onder het hoofdstuk « Ethische problemen », de volgende verbintenis vervat :

« Het zal de taak zijn van het Parlement een eventuele wijziging te behandelen van de artikelen 348 tot 353 van het Strafwetboek, met eerbiediging van de gewetensvrijheid van een ieder.

De meerderheidsfracties zullen over dit onderwerp overleg plegen tot het einde van het jaar. Deze overlegperiode is gebonden aan het feit dat de Regering de Minister van Justitie zal opdragen de nodige initiatieven te nemen teneinde het noodzakelijke klimaat te scheppen voor een serieuze debat. »

Ofschoon de Kamers de inhoud van de aan de Minister van Justitie toevertrouwde opdracht niet kennen en evenmin hebben kunnen nagaan welke uitvoering aan die opdracht is gegeven, hebben ze niettemin tot taak, zoals in het regeerakkoord wordt onderstreept, te oordelen over de raadzaamheid van een wijziging van de artikelen van het Strafwetboek waarin de vruchtafdrijving strafrechtelijk wordt omschreven.

Nu de « overlegperiode » waarvan sprake is in het regeerakkoord vrijwel is verstreken, blijkt dat noch door de Minister van Justitie, noch op aandringen van de fracties van de regeringsmeerderheid, enig

l'instigation des groupes de la majorité gouvernementale, pour établir les conditions d'un débat serein.

Or, il faut constater que, dans le même temps, des juridictions, tant de première instance que du degré d'appel développent et poursuivent des jurisprudences diversément interprétées sur le plan juridique et appréciées de manière contradictoire par les milieux concernés et l'opinion publique.

Aussi pour favoriser l'objectif que s'est donné le Gouvernement, il est proposé de suspendre, pour une période de deux ans, l'application des articles 350, 351, 352, 353 et 383, alinéas 5 et suivants du Code pénal de sorte que le débat parlementaire se tienne hors tout contexte passionnel et puisse dégager les axes d'un large consensus en la matière.

La présente proposition a pour objet de préciser les limites dans lesquelles doit s'inscrire la suspension des articles précités.

Elle a pour but de déterminer :

1) l'exigence de l'intervention du médecin dans la pratique de l'avortement;

2) la durée de la suspension et, par conséquent, le délai raisonnable imparti au législateur pour résoudre le problème.

1. Il nous paraît que le fondement même de la réforme est la lutte contre l'avortement clandestin et qu'il importe en conséquence de subordonner la suspension des articles 350 et suivants à la condition expresse que l'interruption de grossesse soit pratiquée par un médecin avec l'accord de la patiente dûment informée.

Les auteurs de la proposition tiennent à souligner que la solution proposée n'est en rien contraignante : le médecin peut, en raison de ses convictions, refuser de pratiquer l'interruption de grossesse (Code de déontologie — Conseil national de l'Ordre des médecins — 1975, chapitre VII, article 87), de même que la femme peut souhaiter respecter des règles morales ou éthiques plus strictes que la législation en vigueur.

2. La limitation de la durée de la suspension des articles 350 et suivants répond à une double motivation :

— permettre de poursuivre sereinement l'examen du problème en évitant que les efforts parlementaires ne restent lettre morte par suite de dissolution des Chambres, de renvois en commission, et cetera;

— garantir les adversaires de toute libéralisation de l'avortement contre le fait accompli ou les excès éventuels d'une suspension illimitée dans le temps.

Les deux objectifs de la présente proposition étant délimités — intervention du médecin et durée de la suspension — il convient en outre de suspendre, pour

bijzonder initiatief werd genomen om het noodzakelijke klimaat te scheppen voor een sereen debat.

Tegelijk moet worden geconstateerd dat rechtscolleges, zowel van eerste aanleg als van beroep, uitspraken hebben gedaan en nog steeds doen, die op juridisch vlak verschillend worden geïnterpreteerd en door de betrokken kringen en de bevolking in het algemeen op de meest uiteenlopende wijze worden beoordeeld.

Om bij te dragen tot het door de Regering beoogde doel, wordt voorgesteld de toepassing van de artikelen 350, 351, 352, 353 en 383, vijfde lid en volgende, van het Strafwetboek voor twee jaar te schorsen zodat een parlementair debat kan worden gehouden buiten de passionele sfeer en het pad geëffend wordt voor een ruime consensus ter zake.

Dit voorstel beoogt de grenzen af te bakenen waarbinnen de schorsing van voornoemde artikelen moet passen.

Het bepaalt :

1) dat het optreden van een arts bij vruchtafdriving een absolute vereiste is;

2) hoe lang de schorsing duurt en, derhalve, wat de redelijke termijn is die aan de wetgever wordt toegestaan om het probleem op te lossen.

1. De eigenlijke grondslag van de bedoelde hervorming lijkt ons de bestrijding van de clandestiene abortussen te zijn. Bijgevolg moet de schorsing van de artikelen 350 en volgende afhankelijk worden gemaakt van de uitdrukkelijke voorwaarde dat de zwangerschapsafbreking wordt uitgevoerd door een arts en met de toestemming van de patiënte, die vooraf behoorlijk is ingelicht.

De indieners van het voorstel beklemtonen dat de oplossing die zij aandragen, geenszins een verplichting inhoudt : de geneesheer kan, omwille van zijn overtuiging, weigeren de zwangerschapsafbreking uit te voeren (Deontologische regels — Nationale Raad van de Orde van Geneesheren — 1975, Hoofdstuk VII, artikel 87), net zoals de vrouw de voorkeur kan geven aan zedelijke of ethische regels die strenger zijn dan de vigerende wet.

2. De beperking in de tijd van de schorsing van de artikelen 350 en volgende is ingegeven door een dubbele reden :

— het onderzoek van het vraagstuk moet op serene wijze kunnen verlopen en vermeden moet worden dat parlementaire initiatieven een dode letter blijven ingevolge een Kamerontbinding, verzending naar een Commissie enz.;

— de tegenstanders van elke liberalisering van abortus mogen niet voor een voldongen feit worden geplaatst en moeten worden gevrijwaard tegen eventuele overdrijvingen die een gevolg zouden zijn van een niet in de tijd beperkte schorsing.

Als het dubbele oogmerk van dit voorstel — optreden van de arts en duur van de schorsing — eenmaal duidelijk is afgebakend, moet ook het vijfde lid en

la même période de deux ans, les alinéas 5 et suivants de l'article 383 du Code pénal.

A. SPAAK

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

Les articles 350, 351, 352 et 353 du Code pénal sont suspendus pour une période de deux ans lorsque l'avortement est pratiqué, en milieu hospitalier, par un médecin, avec l'accord de la patiente dûment informée.

Art. 2

L'article 383, alinéas 5 et suivants, modifié par l'article 1er de la loi du 20 juin 1923, du Code pénal est suspendu pour une période de deux ans.

Art. 3

La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

A. SPAAK
G. CLERFAYT
A. LAGASSE
E. KLEIN
H. SIMONS

volgende van artikel 383 van het Strafwetboek worden geschorst voor eenzelfde periode van twee jaar.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

De artikelen 350, 351, 352 en 353 van het Strafwetboek worden geschorst voor een periode van twee jaar wanneer de vruchtafdrijving in een ziekenhuis wordt uitgevoerd door een arts met de toestemming van de patiënte, die vooraf behoorlijk is ingelicht.

Art. 2

Artikel 383, vijfde lid en volgende, gewijzigd bij artikel 1 van de wet van 20 juni 1923, van het Strafwetboek wordt geschorst voor een periode van twee jaar.

Art. 3

Deze wet treedt in werking de dag waarop ze in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.